

Krzysztof Sowiński

Siestrzan

Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach 25, 383

2010

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KRZYSZTOF SOWIŃSKI

SIESTRZAN

Il. 1. Belka modrzewiowa

Belka modrzewiowa „Siestrzan”

1753

Dł. 640; wys. 16,3; szer. 16 cm

Siestrzan czyli *stragarz*, *tram*, dawniej po dworach a dziś już tylko po chatach szeroki ze starodrzewu poprzeczny podciąg pod belkami. Nazwa mogła powstać stąd, że bale lub dwie połowy, rozarte z jednej kłody, zowią cieśle siostrami, a z takich połów robiono pierwotnie *siestrzany* – wyjaśnia *Encyklopedia staropolska* Zygmunta Glogera, polskiego historyka, archeologa, etnografa, folklorysty, krajoznawcy.

Tylko taki *siestrzan*, czyli belka modrzewiowa, ocalała - z dworku w Ciekotach, w którym mieszkała rodzina Stefana Żeromskiego. Dom pisarz wspomina w *Szyfowych pracach* i kilkakrotnie w *Dziennikach*. Marzył, że ten dworek, dzierzawiony przez rodziców, kiedyś wykupi, ale jego marzenie nie miało się nigdy ziścić. To tę przestrzeń utracił na zawsze po śmierci ojca w 1883 roku. To za nią, dzieciństwem i rodziną będzie tęsknić całe życie.

Po pożarze, dom odbudowano w 1905 roku na elementach, które ocalały. Na szczęście przetrwał także *siestrzan*. Mamy fotografię tego dworku z 1936 i późniejszy opis z 1938 roku. Dom, w którym niegdyś mieszkali Żeromscy był już wówczas mocno zaniedbany i nie przypominał dworku soplicowskiego, jak miał o nim pisarz. Zresztą nigdy go nie przypominał - nie był tak okazały, jak ten opisany przez Adama Mickiewicza.

Ostatni mieszkańcy domu wyprowadzili się w 1964 roku. Budynek rozebrano, A belka, na której rzemieślnik wyciął rozety i napis Anno Domini 1753, Juli, trafiła do Muzeum Lat Szkolnych Stefana Żeromskiego w Kielcach.